

Plenum

Tisdag 26.4.2022 kl. 13.59—17.39

3. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning för att öka sysselsättningen bland personer som fyllt 55 år

Regeringens proposition RP 62/2022 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 3 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet, som grundlagsutskottet och arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ska lämna utlåtande till.

För remissdebatten reserveras högst 45 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet.

Jag öppnar debatten. — Presentationsanförande, minister Sarkkinen, varsågod.

Debatt

14.01 Sosiaali- ja terveystoimi Hanna Sarkkinen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyysasteen nostaminen on yksi hallituksen keskeisistä tavoitteista. Hallitusohjelman mukaan työllisyysastetavoite edellyttää, että osatyökykyisten, vaikeasti työllistyvien, nuorten, ikääntyvien ja maahanmuuttajataustaisten osallistumista työmarkkinoille lisätään. [Hälinää]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Sarkkinen, hetkinen. — Pyydän, että sali hiljenee kuuntelemaan ministerin esittelypuheenvuoroa, kiitoksia.

Kiitos, puhemies! — Erityisen tuen tarpeessa olevien, kuten ikääntyneiden, kohdalla tehostetaan pääsyä työllistymistä edistävien ja yksilöllisten palveluiden piiriin. Työn murrokseen luodaan turvaa osaamista kehittämällä, ja tässä tarkoituksessa muutosturvaa kehitetään parantamaan työntekijöiden osaamista ja työllistymistä.

Näiden hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi hallitus linjasi joulukuussa 2020 toimista, joilla edistetään yli 55-vuotiaiden työllisyyttä. Nyt eduskunnalle annettussa hallituksen esityksessä toteutetaan osa näistä toimista.

Hallituksen esitys sisältää ehdotukset työttömyyspäivärahan lisäpäivien asteittaisesta poistamisesta sekä uudesta, työttömyysvakuutusjärjestelmän kautta rahoitettavasta muutosturvakokonaisuudesta, joka tulisi työsopimuslakiin sisältyvän muutosturvan lisäksi tukemaan irtisanottujen uudelleentyöllistymistä.

Tämä uusi muutosturva kohdennettaisiin sellaisille yli 55-vuotiaille, jotka ovat olleet yli viisi vuotta saman, irtisanovan työnantajan palveluksessa ja jotka irtisanotaan tuotannollisilla tai taloudellisilla syillä.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

Hallituksen esitykseen sisältyy niin ikään joulukuussa 2020 linjatuista toimista ehdotukset, joilla toteutettaisiin tavoite siitä, että työnhakijaksi ilmoittautuminen, osaamis- ja työkykkätoimitukset ja työllistymissuunnitelman tekeminen tapahtuisivat jo irtisanomisaikana ja että työllistymisvapaan käyttäminen työllistymistä tukeviin toimiin edistettäisiin. Lisäksi vahvistettaisiin 55 vuotta täyttäneiden ja saman työnantajan palveluksessa kolme vuotta olleiden mahdollisuutta siirtyä halutessaan osa-aikatyöhön.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä työttömyysturvalaki sisältää kolme erilaista ikärajaa lisäpäiväoikeuden syntymiselle: 60 vuotta 1955 tai 1956 syntyneille, 61 vuotta 1957–60 syntyneille ja 62 vuotta 1961 tai sen jälkeen syntyneille.

Lisäpäiväoikeuden alaikäraja on vuosien saatossa korotettu useasti. Näiden muutosten yhteydessä on tutkimuksissa havaittu, että lisäpäiväoikeuden menettäneissä ikäryhmissä työllisyys on vahvistunut.

Työttömyysturvan lisäpäiväoikeus voi kasvattaa ikääntyneiden työttömyyttä kahta kautta. Ensinnäkin lisäpäiväoikeuden olemassaolo saattaa kohdentaa irtisanomisia nimenomaan ikääntyneisiin, jolloin lisäpäivät eivät ehkäise ikäsyntymää vaan päinvastoin toimivat tarkoitustaan vastaan. Toiseksi lisäpäiväoikeuden on tutkimuksissa arvioitu voivan heikentää ikääntyneiden työttömien uudelleentyöllistymisen todennäköisyyttä.

Tässä esityksessä ehdotetaan, että aluksi myöhennetään ja vuonna 1965 syntyneistä alkaen poistetaan palkansaajan työttömyyspäivärahan lisäpäivien muodostama varhaisen työstä poistumisen väylä. Esityksessä ehdotetaan, että vuosina 1961 ja 1962 syntyneillä lisäpäivien ikäraja olisi nykyinen 62 vuotta. Vuonna 1963 syntyneillä ikäraja nostettaisiin 63 vuoteen ja vuonna 1964 syntyneillä 64 vuoteen. Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden kohdalla esitetään, että lisäpäivämahdollisuus poistuisi kokonaan.

Nämä ehdotukset eivät vaikuta jo lisäpäivillä olevien tilanteeseen. Ne eivät myöskään vaikuta vuonna 1962 tai sitä ennen syntyneiden mahdollisuuksiin päästä työttömyyspäivärahan lisäpäiville.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan myös uutta muutosturvakokonaisuutta 55 vuotta täyttäneille palkansaajille, jotka on irtisanottu taloudellisella tai tuotannollisella irtisanomisperusteella oltuaan saman työnantajan palveluksessa viisi vuotta. Muutosturva muodostuisi irtisanotun palkansaajan yhden kuukauden palkkaa vastaavasta muutosturvarahasta ja arvoltaan enintään kahden kuukauden palkkaa vastaavasta muutosturvakoulutuksesta. Toisin kuin nykyisessä muutosturvassa uudessa muutosturvassa irtisanovan työnantajan koko, käytännössä sen palveluksessa olevien työntekijöiden määrä, ei vaikuttaisi irtisanotun oikeuteen saada muutosturvana tukea uudelleentyöllistymiseensä.

Esityksessä ehdotetaan, että oikeus 55 vuotta täyttäneitä koskevaan uuteen muutosturvaan edellyttäisi ilmoittautumista työnhakijaksi 60 päivän kuluessa irtisanomisesta, toisin sanoen jo irtisanomisaikana. TE-toimisto järjestäisi alkuhaastattelun viiden arkipäivän kuluessa työttömäksi rekisteröitymisestä. Tällä ehdolla edistetään irtisanotuksi tulleen työntekijän uudelleentyöllistymisen nopeuttamista, ja tavoite on se, että esimerkiksi osaamiskartoitukset olisi mahdollista tehdä jo irtisanomisaikana.

Uutena muutosturvana järjestettävän koulutuksen pitäisi edistää nopeaa uudelleentyöllistymistä antamalla ja vahvistamalla ammatillista osaamista ja yrittäjyysosaamista.

Muutosturvakoulutuksesta ja muutosturvarahasta muodostuva uusi muutosturva rahoitettaisiin muutosturvamaksulla, joka muodostuisi irtisanovan työnantajan osasta ja työnantajien kollektiiviseen työttömyysvakuutusmaksuun sisältyvästä yhteisestä osasta. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perittäisiin irtisanomisen yhteydessä. Palkkasumma-

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

rajat vastaisivat nykyisessä lisäpäivien rahoittamiseen kohdistuvassa omavastuumaksussa noudatettavia palkkasummarajoja, mikä tarkoittaisi, ettei maksua määrättäisi pienille työnantajille.

Arvoisa puhemies! Nykyisellään lyhennettyä työaikaa koskevan säännöksen mukaan työnantajan olisi ensisijaisesti järjestettävä työt niin, että työntekijä voi siirtyä osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle, osatyökyvyttömyyseläkkeelle taikka osittaiselle sairauslomalle.

Esityksessä ehdotetaan, että 55 vuotta täyttäneiden oikeutta työajan lyhentämiseen vahvistettaisiin työaikalakiin tehtävillä muutoksilla. Tässä tarkoituksessa esitetään 55 vuotta täyttäneille saman työnantajan palveluksessa vähintään kolme vuotta olleille työntekijöille vastaavaa oikeutta työajan lyhentämiseen kuin nykyisin on varhennetun vanhuuseläkkeen tai osittaisen sairausloman kohdalla.

Osa-aikatyötä koskevan ehdotuksen tavoitteena on työssäpysymisen edistäminen työn vapaaehtoista joustavuutta lisäämällä ja sitä kautta työssäjaksamista edistämällä. Tätä kautta edistetään työurien pidentämistä ja ikääntyvien työllisyyttä. Työnantajan velvollisuus ryhtyä töiden järjestelyyn edellyttäisi työntekijän esittämää pyyntöä, eikä oikeus työajan lyhentämiseen olisi subjektiivinen, vaan huomioon olisi otettava työnantajan toimintaan ja työnjärjestelyihin liittyvät erityiset tarpeet.

Arvoisa puhemies! Lopuksi tuon esiin, että hallituksen taannoiseen toimenpidekokonaisuuteen perustuen valmistellaan vielä erikseen esitykset ja toimenpiteet eräiden kuntoutuskomitean ehdotusten toteuttamisesta, työtulovähennyksen enimmäismäärän korottamisesta yli 60-vuotiaille sekä työssä jatkamisen edistämisestä tarkistamalla työturvallisuuslakia muutoksilla, joilla korostetaan iän ja ikääntymisen sekä työn fyysisen ja henkisen kuormituksen merkityksen huomioon ottamista. Nämä toimenpidekokonaisuuden osat valmistellaan erikseen.

Edelleen hallituspuolueet linjasivat, että 55 vuotta täyttäneille säädettäisiin eräissä tilanteissa oikeus 70 prosentin palkkatukeen kymmenen kuukauden ajaksi 25 viikkotyötunnin perusteella. Tältä osin toimenpidekokonaisuuteen sisältyvä toimi valmistellaan palkkatukiudistuksen yhteydessä, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2022. — Kiitos. [Ben Zyskowicz pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Lehto, olkaa hyvä.

14.09 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö ovat yhdessä valmisteleet hallituksen esitystä 55 vuotta täyttäneiden työllisyysasteen nostamista koskevaksi lainsäädännöksi. Hallituksen esityksessä ehdotetaan uutta muutosturvakokonaisuutta 55 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka on irtisanottu taloudellisella tai tuotannollisella irtisanomisperusteella tämän oltua saman työnantajan palveluksessa viisi vuotta. Kokonaisuus muodostuu yhden kuukauden palkkaa vastaavasta muutosturvarahasta ja arvoltaan kahden kuukauden palkkaa vastaavasta muutosturvakoulutuksesta. Esityksen mukaan muutosturvakoulutuksena järjestettävän koulutuksen tulee olla ammatillisia valmiuksia lisäävää tai yritystoimintaa tukevaa koulutusta, joka edistää irtisanotun henkilön nopeaa uudelleentyöllistymistä. Muutosturvakoulutuksesta on sovittava työllistymissuunnitelmassa.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

Hyväksyttävän koulutuksen määritelmä koskien pelkästään ammatillisia valmiuksia lisäävää tai yritystoimintaa tukevaa koulutusta on kuitenkin liian rajattu. Muutosturvakoulutukseen tulisi hyväksyä myös tutkinnon osia, esim. hoiva-avustajakoulutukseen sisältyviä koulutuskokonaisuuksia, joita voidaan myöhemmin hyväksyä osaksi lähihoitajan tutkintoa. Tämä parantaisi huomattavasti irtisanotun työntekijän työllistymismahdollisuutta soite- ja varhaiskasvatusalalle, jossa työvoiman tarve on yksi suurimmista.

Arvoisa puhemies! Esityksellä on arvioitu olevan noin 200 miljoonan euron julkista taloutta parantava vaikutus vuoteen 2029 mennessä. Tämä vaikutus perustuu valtaosin työttömyysturvan lisäpäivien poistamisesta koituvaan työllisyyden arvioituun parantumiseen. Laskelmiin sisältyy kuitenkin riskejä, jos positiiviset työllisyysvaikutukset eivät toteudu. Mikäli lisäpäivien poistaminen ei johda ikääntyvien työntekijöiden työllisyyden parantumiseen, on seurauksena hyvin todennäköisesti työmarkkina-, asumis- ja toimeentulotukien käytön kasvu, millä puolestaan on julkisia menoja kasvattava vaikutus. Lisäpäivillä on ollut merkittävä vaikutus ikääntyvien pitkäaikaistyöttömien toimeentulon turvaamiseen silloin, kun uudelleentyöllistyminen ei onnistu. Uusi muutosturvakokonaisuus ei tuo vastaavaa taloudellista tukea. Monet työttömät ovatkin todenneet, että ilman lisäpäiväoikeutta heidän tilanteensa olisi vielä heikompi, koska aktiivisesta työnhausta huolimatta töitä ei löydy kovin helposti 55 vuotta täyttäneille.

Arvoisa puhemies! On valitettavaa, että esitys painottuu siihen, mitä tapahtuu, kun yli 55-vuotias irtisanotaan. Tarjolla on tällöin erilaisia muutosturvarahoja ja koulutusta, mutta onko näillä toimilla yli 55-vuotiaiden osalta aidosti työllistävä vaikutus?

Arvoisa puhemies! Muutosturvaosuus on käytännössä yhtä tyhjän kanssa, eikä kuukauden muutosturvaraha ja kahden kuukauden palkkaa vastaava muutosturvakoulutus tule varmaankaan todellisuudessa auttamaan merkittävästi kenenkään työllistymistä. Yli 55-vuotias irtisanottu on usein huomattavan heikossa työmarkkina-asemassa ja uudelleen koulutuskin on vaikeampaa, eli tässä on isoja ongelmia myös.

Mutta kuka sitten tästä hyötyy? Hallituksen ratkaisusta hyötyvät keskikokoiset ja suuret yritykset, jotka haluavat irtisanoa ikääntyneitä työntekijöitään. Nykyisellään työnantaja on velvollinen maksamaan omavastuumaksun irtisanomiensa työntekijöiden eläkeputkimenoista. Hallituksen suunnittelemassa uudessa mallissa työnantajan irtisanomiskustannukset ovat vain murto-osa eläkeputkimalliin verrattuna. Työnantaja tulee siis säästämään melkoisen määrän euroja, kun hän irtisanoa ikääntyneen työntekijän hallituksen poistaessa eläkeputkijärjestelmän. Toisaalta pienyrittäjien kustannukset kohoavat.

Arvoisa puhemies! Nyt sitten helpotetaan irtisanomista. Se tulee suurille yrityksille halvemmaksi, ja nämä ikääntyneet työttömät joutuvat sitten työvoimatoimistoon elikkä sinne aktiivimalli kakkosen piiriin tehtailemaan työhakemuksia, jos jotain löytyisi. Me näemme, mitä on käynyt meidän naapurivaltioissa, Pohjoismaissaakin: ikääntyneiden työllisyys on ollut sitä, että se on jotain pieniä patkätöitä tai osa-aikatyötä. Vaikka ne henkilöt ovat työkykyisiäkin, niin heitä nyt vähän yritetään pakottaa tällaisiin patkätöihin.

Elikkä, arvoisa puhemies, näihin toimiin entiset työväenpuolueet ovat nyt Marinin hallituksessa ryhtymässä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

14.14 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Marinin hallitus on sitoutunut nostamaan työllisyysastetta maassamme monella eri tavalla, koska terve

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

taloudenpito nojaa hyvään työllisyyteen ja koska työ on ihmiselle parasta sosiaaliturvaa. Hallitus on pureutunut tässä käsillä olevassa lakiesityksessä 55 vuotta täyttäneiden työllisyysasteen parantamiseen. Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi useita eri lakeja, kuten työttömyysturvalakia, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia, työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia ja työsopimuslakia.

Pidän lakiesityksen parhaimpina puolina sitä, että se haluaa panostaa ikääntyneiden työntekijöiden työssäjaksamiseen mahdollistamalla osa-aikaisen työnteon. Esityksen mukaan työntekijä, joka on ollut vähintään kolme vuotta samalla työnantajalla töissä, voisi pyytää siirtoa osa-aikatyöhön, jolloin työnantajan on ensisijaisesti järjestettävä työt osa-aikatyön mahdollistavalla tavalla. Työnantajan olisi siten toimittava aktiivisesti töiden järjestelyissä, jotta osa-aikatyön tekeminen olisi mahdollista.

Sellainen menettely ei edelleenkään olisi mahdollista, että työntekijä vain ilmoittaa yksipuolisesti osa-aikatyöhön siirtymisestä, vaan muuttuvan työskentelyn toteuttaminen vaatii osapuolien välistä uutta sopimusta työaikaehdoista.

Esitys koski myös tilanteita, joissa työntekijä on jäämässä osittaiselle sairauslomalle, varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle. Jos työntekijän työajan lyhentäminen on hänen aloitteestaan lähtöisin, toimeentuloa ei voi täydentää sovitellulla työttömyysturvalla.

Arvoisa puhemies! Näen lakiesityksen tärkeänä mahdollisuutena edistää työntekijän työssäjaksamista ja työhyvinvointia. Kun on pitkäänkin tehnyt samaa työtä ja ollut työelämässä 55 ikävuoteen mennessä jo useamman vuosikymmenen ajan, voi kaivata mahdollisuutta keventää työviikkotuntimäärää. Suomessa on edelleen kovin polarisoituneet työmarkkinat, joissa joko ollaan mukana sataprosenttisesti tai sitten niiden ulkopuolella työttömänä.

Ne elämäntilanteet vaihtelevat, jolloin haluaa ja pystyy olla täysillä mukana työelämässä. Sitten tulee aikoja, että vähempikin riittää. Erityisen hankalaa on tilanteessa, jossa oma jaksaminen alkaa olla kyseenalaista ja pelkona on kokonaan uupuminen ja pois tipahtaminen työelämästä. Siksi näen lakiesityksen mahdollistaman väylän osa-aikatyön tekemiseen varsin tervetulleena keinona pidentää varttuneemman työntekijäkaartin työuria niin, ettei tule ennenaikaisia sairauseläkkeelle jäämisiä.

Arvoisa puhemies! Kun pyritään parantamaan työllisyyttä ja saamaan enemmän työllisiä kannattelemaan hyvinvointiyhteiskuntamme rakenteita, on ensiarvoisen tärkeää huolehtia jo työelämässä mukana olevien jaksamisesta ja työhyvinvoinnista. Se, että jaksetaan olla mukana tekemässä töitä ja maksamassa veroja 30 tai 40 vuotta, ei ole itsestäänselvyys, vaan siihen pitää myös panostaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, var vänlig.

14.18 Mikko Ollikainen r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos ministerille esityksestä. Hallituksen tavoitteena on tosiaan vahvistaa julkista taloutta työllisyysastetta nostamalla. Käsittelyssä oleva esitys on osaltaan tärkeä, sillä nyt edistetään myös ikäntyvien työllisyyttä. Samalla parannetaan irtisanotun työntekijän uudelleentyöllistymistä.

Ärade talman! Det sägs ju att arbete är det bästa socialskyddet, och för att stärka sysselsättningen i vårt land måste vi även se till att främja äldre personers sysselsättning. Detta förslag är en del i det arbetet, det finns ju flera delar förstås.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

Den så kallade pensionsslussen kommer nu gradvis att tas ur bruk från 2023 framåt och i paketet reserveras även pengar till utbildning, bland annat kring företagsamhet. I sin helhet estimerar man att denna ändring skulle innebära 10 300 färre arbetslösa i vårt land. Målet är alltså att fler personer ska få ett bättre liv, och här noterades till exempel om bättre möjligheter till deltidarbete.

Det är ett faktum att i arbetsgivarnas ögon är yngre arbetstagare mer attraktiva än äldre. Med förslaget vill man nu motivera att hålla dem kvar. Samtidigt är det viktigt att de äldres yrkeskunskap och ork hålls i bra skick. Det är väldigt viktigt, och det är ett faktum att vi behöver all arbetskraft som finns att få i detta land. Det här gäller bland annat min hemregion men också andra sektorer. — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

14.19 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että palkansaajan niin kutsutuista työttömyyspäivärahan lisäpäivistä eli eläkeputkesta luovutaan asteittain vuoteen 25 mennessä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan toteutettavaksi eräitä muita yli 55-vuotiaiden työllisyysastetta parantavia muutoksia.

Esityksen vaikutuksia on haastavaa ennakoida. Ainakin pitäisi olla työpaikkoja, joihin työllistyä, ja yhtään työpaikkaa tämä esitys ei luo. Meillä ei ole myöskään tutkimusnäyttöä siitä, miten eläkeputkimenettelyn lakkauttaminen muuttaa työmarkkinoiden käytäntöjä. Työttömien yli 55-vuotiaana työllistyminen on lähtökohtaisesti ollut todella vaikeaa. Eläkeputki on ollut tässä kohtaa kansantaloudellisesti edullinen vaihtoehto. Yksilötasolla eläkeputken katkaiseminen voi olla todellinen tragedia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Elo, olkaa hyvä.

14.20 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Yksi Suomen työllisyyden haasteista on, että yli 55-vuotiaista aivan liian moni on työttömänä tai muuten työmarkkinoiden ulkopuolella. Yli 55-vuotiaissa on huomattavaa työvoimareserviä, joka kuitenkin monista syistä jää tällä hetkellä hyödyntämättä. Ikääntyneiden työllisyysasteet ovat Suomessa selkeästi pohjoismaisia verrokkimaita alempana. Korkeaa työllisyysastetta muissa Pohjoismaissa selittää osittain korkeampi osa-aikaisen työn osuus.

Tällä hallituksen esityksellä on tarkoitus parantaa yli 55-vuotiaiden työmarkkina-asemaa ja työllisyysastetta. Yli 55-vuotiailla on yleensä vielä motivaatiota ja valmiuksia tehdä työtä, eikä meillä yhteiskuntana ole varaa siihen, että nämä ihmiset tuupataan pois työmarkkinoilta. [Sari Sarkomaa välihuuto] Esitys poistaa työllistymistä heikentäviä kuoppia ja lisää uudelleentyöllistymisen tukea.

Esityksen myötä työttömyysturvan lisäpäiväoikeus poistuu 1965 ja sen jälkeen syntyneiltä. Tämä siksi, että työttömyysturvan lisäpäivillä on tutkitusti osoitettu olevan työllisyyttä vähentävä vaikutus. Usein uuden työpaikan löytäminen on yli 55-vuotiaiden kohdalla haastavaa, minkä takia on tärkeää, että esityksessä on konkreettisia toimia myös uudelleentyöllistymisen tukemiseksi. Esityksen muutos työllistymisvapaiden pidentämisestä viisi vuotta samalla työnantajalla työskennelleillä työntekijöillä on tervetullut. Työllistymisvapailta työntekijä voi kehittää ja ajantasaistaa osaamistaan muun muassa osaamis- ja työkykykartoituksen avulla ja aloittamalla muutosturvakoulutuksen.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

Arvoisa puhemies! Suomessa pitkäaikaistyöttömistä noin 43—45 prosenttia on 55 vuotta täyttäneitä ja ikääntyneet ovat nuoria ikäluokkia suuremmassa riskissä päätyä pitkäaikaistyöttömiksi. Myös erityisen pitkät työttömyysjaksot ovat 55 vuotta täyttäneiden työttömien kohdalla suhteellisen yleisiä. Koronapandemia on tehnyt yli 55-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömyydestä entistä akuutimman kysymyksen. Meidän on ehdottoman tärkeää satsata siihen, että yli 55-vuotiaat työnhakijat pääsevät kiinni avoimiin työpaikkoihin. Ikäsyrijinnästä työmarkkinoilla on päästävä eroon.

On myös tärkeää, että hallituksen esityksessä yli 55-vuotiaiden mahdollisuutta osa-aikaiseen työhön parannetaan. Tämä tukee heidän työssäjaksamistaan ja työssäpysymistä, kun työnhakijoilla on mahdollisuus tehdä töitä heidän elämäntilanteeseensa sopivalla tavalla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

14.23 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri ja edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Hallitus linjasi jo itse asiassa vuonna 2020 joulukuussa näistä toimista, joilla edistetään 55 vuotta täyttäneiden työllistymistä ja myös työssäjaksamista, eli näin kauan on tästä päätöksestä kestänyt siihen, että hallitus esityksen eduskuntaan on nyt tuonut. Totean, että kokoomus on kannattanut eläkeputken poistamista valtiovarainministeriön työllisyyspaketin suositusten mukaisesti. Päätös lisäpäiväoikeuksien poistamisesta on meidän mielestämme hyvä ja kannatettava, ja se on myös kokoomuksen tavoitteiden mukainen.

Lisäpäivien poistolla halutaan edistää siis ikääntyvien työllistymistä ja työllisyyttä. Lisäpäivillä on tutkimuksissa havaittu olevan työllisyyttä vähentävä vaikutus. Eläkeputki on aiheuttanut myös ikäsyrijintää, ja työttömyyden todennäköisyys on noussut selvästi työttömyysputken nykyisen alarajan kohdalla.

Me kokoomuksessa pidämme kiitoksen arvoisena myös sitä, että muutosturvaa parannetaan ja lisätään. Se on ymmärrettävää ja hyvä asia, ja myös tätä kokoomus on toistuvasti vaatinut. Ja on toisaalta kyllä historiallista, että vasemmistolainen ministeri esittää eläkeputken poistoa, vai oletteko, edustaja Zyskiewicz, tästä eri mieltä? [Ben Zyskiewicz: Vastauspuheenvuoro! — Naurua]

Tässä esityksessä esitetään siis lisäpäiväoikeuksien poistamista 1965 ja sen jälkeen syntyneiltä tietyin porrastuksin, ja muutos ei vaikuttaisi jo työttömyysturvan lisäpäivillä oleviin henkilöihin eikä vuonna 1962 tai sitä ennen syntyneisiin.

Vahvistettu muutosturva luodaan myös nopeuttamaan uudelleentyöllistymistä, ja, niin kuin tuossa totesin, me kokoomuksessa sitä kannatamme. Uuteen muutosturvaan sisältyvät muutosturvakoulutus ja muutosturvaraha ehdotetaan rahoitettavaksi irtisanovan työnantajan muutosturvamaksulla ja työnantajan kollektiivisella työttömyysvakuutusmaksulla, johon lisättäisiin siis muutosturvan rahoitukseen kohdistuva yhteinen osa.

Tämän vaikutukset työllisyyteen ovat itse asiassa noin 8 300 vuoden 2029 loppuun mennessä. Tämä on yksi tämän hallituksen työllisyysvaikutuksiltaan merkittävimmistä toimituksista, mutta tämänkin vaikutukset ovat siis vain 8 300 työllistä.

Kun katsoin hieman niitä tavoitteita, joista yleisesti politiikassa puhutaan, niin kaikki puhuvat hyvästä pohjoismaisesta työllisyysasteesta ja sen tavoittelemisesta, ja sitä meidän tulisi yhdessä tavoitella. Me olemme muotoilleet kokoomuksessa tavoitteeksi kunnianhimoisen 80 prosentin tason. Tilastokeskuksen väestöennusteen perusteella voi tehdä karkei-

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

ta arvioita, miten työllisten määrän pitäisi kehittyä, jotta tuo tavoite saavutettaisiin, ja samalla voidaan arvioida, miten merkittäviä hallituksen päätökset ovat. Pohjaluvuthan löytyvät tähän Tilastokeskuksen aineistosta, ja sieltä selviää, että jos tämän toimen, joka nyt on esittelyssä, ja näiden laskelmien perusteella haluttaisiin päästä 80 prosentin työllisyysasteeseen vuonna 2030, niin tarvittaisiin vuoteen 2021 verrattuna päätöksiä, jotka ovat vaikutukseltaan 29-kertaiset tähän nyt esitettyyn, vasemmistohallituksen esittämään, eläkeputken poistoon. Eläkeputken poisto olisi vaikutukseltaan tähän tarvittavassa työllisten kokonaismäärässä siis varsin pieni.

Vaikka tämä keino onkin vaikutukseltaan hallituksen toimista mittavin, niin 80 prosentin työllisyysasteeseen on vielä valtava matka. Hallitusta on siis hyvä muistuttaa siitä, mitä edessä vielä on, vaikka tämäkin päätös on kestänyt kauan tänne eduskuntaan tuoda. Eläkeputki on kuitenkin ollut merkittävä omana aikanaan, mutta nyt on varsin perusteltua, että siitä luovutaan. Se on lisännyt ikäsyryjintää, ja me olemme sen poistamista kannattaneet. Kiitämme vasemmistohallitusta eläkeputken poiston esityksestä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

14.28 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Lainsäädäntökokonaisuudella pyritään nostamaan 55 vuotta täyttäneiden työllisyysastetta. On selvää, että tässä on kyse ongelmasta, jota on lainsäädännöllisin keinoin erittäin vaikeaa ratkaista. Muun ohella rakenteelliset seikat ohjaavat työnantajia palkkaamaan nuorempia. Työnantajilla on esimerkiksi velvollisuus maksaa osa työntekijöidensä työkyvyttömyyseläkkeiden kustannuksista. Iäkkään työntekijän myös uskotaan sairastelevan huomattavasti nuorempia työntekijöitä enemmän, mikä tietää lisää kuluja työnantajalle.

Esityksessä esitetään poistettavaksi asteittain palkansaajan työttömyyspäivärahan lisäpäivät. 55 vuotta täyttäneiden työllisyyden tukemiseksi ollaan nyt luomassa muutosturvamallia, joka koskisi vähintään viisi vuotta saman työnantajan palveluksessa olleita 55 vuotta täyttäneitä, jotka irtisanotaan tuotannollisista tai taloudellisista syistä. Esitetyt toimet ovat kannatettavia, mutta lisäksi tulisi harkita sellaisia toimia, jotka poistaisivat rakenteellisia kannustimia nuorempien palkkaamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

14.30 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on ehdottomasti hyvää se, että halutaan olla kohentamassa 55 vuotta täyttäneitten työllisyysastetta, ja nämä niin muutosturvarahaan kuin muutosturvakoulutukseen liittyvät uudet esitykset ovat tärkeitä. Myöskin osa-aikatyön mahdollistaminen silloin, kun sekä työntekijä että työnantaja tästä pääsevät uuteen sopimukseen, on inhimillinen tapa laskeutua sieltä työelämästä sitten kohti eläkeikää.

Mutta ei niin hyvää, etteikö jotain huoltakin tässä esityksessä. Erityisesti olen miettinyt sellaisia henkilöitä, joilla tänä päivänäkin esimerkiksi on siellä työelämässä vaikeuksia vaikkapa heikentyneen terveydentilan kautta selviytyä eläkeikään saakka. Tiedetään, että eläkeputki on ollut tietynlainen inhimillinen tapa laskeutua sitten pois sieltä työelämästä. Mietin sitä, onko tässä hallituksen esityksessä tai mahdollisesti sen jälkeen ajatuksena, että yhä enemmän myöskin näitten ikääntyneitten työntekijöitten työssäjaksamiseen ja terveystarkastuksiin ja tämäntyyppisiin asioihin kiinnitettäisiin huomiota, koska siellä on pal-

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

jon niitä ihmisiä, jotka ikään kuin roikkuvat työelämän syrjässä kiinni, ja moni toivoo itse, että pääsisi tähän eläkeputkeen ja sitä kautta pois. He eivät näe todellisia, oikeita mahdollisuuksia enää uudelleen työllistyä näillä erilaisilla toimenpiteillä, ja harva sitten siinä vaiheessa lähtee enää uutta ammattia hakemaan.

Vielä yksi sellainen, ajattelisin, positiivinen asia tässä esityksessä on se, että kun meillä on paljon puhuttu siitä, että Suomessa ikääntyneitten irtisanominen on ollut aivan liian helppoa — jos ajatellaan vaikkapa paperitehtaita, niin on ollut helppoa katsoa, mistä päin Eurooppaa se sitten kannattaa pistää kiinni, ja ehkä Suomesta on ollut helpompi kynnys pistää kiinni, koska on ollut eläkeputkimenettely — niin nyt jos sitten työnantajille tulee maksettavaksi näitä muutosturvaan liittyviä kuluja, voi olla, että se omalta osaltaan ehkä nostaa sitä kynnystä lähteä irtisanomaan nimenomaisesti juuri Suomesta.

Mutta juurikin näitten heikon terveydentilan omaavien henkilöitten inhimillinen kohtelu on oikeastaan se, mistä toivoisin, että jos ministeri kerkiää sanoa jonkun sanan. Itseäni ehkä tämä tässä esityksessä lähinnä huolestuttaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

14.32 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Eläkeputken eli työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden lopettamisen taustalla on todellakin suurten ja keskisuurten työnantajien työttömyysturvamenojen maksuvastuun vähentämistavoite, ja siten itse asiassa tämä saattaa toimia jopa irtisanomisia helpottavasti, kynnystä madaltaen.

Joka tapauksessa tämä on todella lyhytnäköinen ja väärä esitys työntekijöiden, työttömien, näkökulmasta. Taloustilannehan on menossa yhä heikommaksi. Suomessakin hinnat nousevat rajusti. Energian ja materiaalien hinnat nousevat, talouden pyörät pyörivät yhä hitaammin, ja taantuma kurkkii jo nurkan takana. Riskinä on nähty myös harvinainen stagflaatiotilanne, jossa korkea inflaatio yhdistyy kasvavaan työttömyyteen ja talouden taantumaa. Näyttää ilmeiseltä, että kansalaisten elintaso tulee laskemaan, köyhyys tulee lisääntymään, ja juuri tällaisissa tilanteissa tarvitsisimme vahvaa sosiaaliturvaa, emme todellakaan sen heikentämistä. Tulevinakin vuosina eläkeputkelle olisi, sanonko, huutava tarve. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

14.34 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! On hyvin mielenkiintoinen tilanne, kun hallituspuolueitten jäsenet moitiskelevat hallituksen esitystä ja oppositiopuolueet täällä kehuskelevat hallituksen esitystä — ehkä tämä kertoo jotakin tästä ajasta ja tulevista ajoista.

Maailmahan muuttuu nyt joka hetki valtavaa vauhtia ja niin paljon, että voidaan puhua jopa uudesta maailmanjärjestyksestä ja sen luomisesta. Juuri tuli tuossa puhelimeen uutinen: metsäkoneyritys Ponsse ilmoitti, että maailman suurin metsäkonemarkkina on poistunut areenalta. Siitä voi jo heti vetää jonkinnäköisen johtopäätöksen, minkälaisia myllerryksiä meillä on vähän joka sektorilla menossa. Mehän olemme painiskelleet kasvavan työvoimapulan kanssa ja tulemme sen kanssa kyllä vielä painiskelemaan. Toisaalta meidän on näiden valtavien muutoksien takia nyt sitten kyllä nostettava omaa tuotantoamme ja oma-varaisuuttamme ja on mietittävä vähän jokainen asia uusiksi: millä tavalla nämä asiat oikein hoidetaan ja millä tavalla me pärjätään, kun katkotaan näitä riippuvuussuhteita entiseen. Mutta miten tämä kaikki tehdään, jos niitä tekijöitä ei sitten ole?

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

55—69-vuotiaissa miehissä on tuommoinen 60 000 ihmisen työllisyyspotentiaali, ja naisissa suurin potentiaali on 60—69-vuotiaissa, se on 40 000. Se on melkoinen työllisten potentiaali, mikä siellä on. Sen takia on erinomaisten hyvä ja kannatettava asia, että tämä potentiaali saadaan edes jossakin määrin käyttöön. Minä uskon vahvasti, että siellä on kokemusta, näkemystä ja ahkeruutta ulosmitattavissa huomattaviakin määriä. Haluaisinkin nyt ministeriltä kysyä: millaisia toimenpiteitä tarvitaan noin pitkällä tähtäimellä, jotta tämä valtava potentiaali saadaan mahdollisimman hyvin käyttöön? — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Semi, olkaa hyvä.

14.36 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Itse tätä esitystä tutkineena ja lukeneena jäin miettimään, kuinka näihin lisäpäiviin aikanaan on ajauduttu. Se oli 90-luvun laman jälkeen, kun oli suurtyöttömyys ja erittäin kova taantuma, ja siinä yhteydessä todettiin, että tarvitaan tällainen järjestelmä, millä turvataan näitten työttömien ihmisten, suurien joukkojen, toimeentulo. Nyt kun sitä vertaa tähän päivään ja meidän työmarkkinatilanteeseen ja työnantajien tarpeeseen pitää iäkkäämpiä työntekijöitä työmaalla — ja ennen kaikkea, kun ne ovat ammattitaitoisia ja hyviä työntekijöitä, niitten pitäminen siellä työmaalla on erittäin tärkeää, koska riittävästi meillä ei valmistu nuoria korvaamaan näitä työntekijöitä — niin mielestäni me mennään tässä tilanteessa oikeaan suuntaan, koska ihmisten ja suomalaisten keski-ikä on noussut, yleiskunto on kasvanut ja työn tekeminen onnistuu ihan hyvällä mallilla.

Tosin meillä on olemassa näitä raskaita ruumiillisen työn tehtäviä, ja siihen yhteyteen jäin miettimään, onko meillä tulossa näitä varten olevia helpotuksia esimerkiksi työterveydenhuollon kautta, joilla saadaan pidettyä nämä työkyntoisinä tai sitten jos työkyntö on laskenut niin paljon, voidaan siirtää työkyvyttömyyseläkkeelle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

14.38 Ben Zyskiewicz kok: Kiitos, herra puhemies, puheenvuorosta. Ensinnä olisin halunnut edustaja Heinosen kysymykseen vastata, että mielestäni on hienoa, että hallitus poistaa eläkeputken. Näin olisi pitänyt tehdä jo paljon aikaisemmin täysin hallituksen väristä riippumatta. Miksi näin? No, ensinnäkin eläkeputken poistaminen lisää työllisyyttä ja toiseksi se vähentää ikäsyrrintää.

Olemme tässä salissa ja yhteiskunnassa laajemminkin usein aika erimielisiä erilaisten politiikkatoimien vaikutuksesta työllisyyteen, mutta toisin kuin täällä perussuomalaiset sanoivat ja samoin kuin täällä edustaja Elo totesi, niin haluan sanoa, että tutkimus on täysin kiistatta osoittanut, että kun eläkeputken alarajaa on vuosien saatossa korotettu, niin puheena olevan ikäryhmän kohdalla työllisyys on kohentunut. Tästä tutkimus on täysin vakuuttavaa ja tästä voisimme olla yhtä mieltä.

Tämä tietysti johtuu siitä, että tämä eläkeputki eräänlaisena pehmeänä laskuna työttömyyden kohdatessa suuntasi — ja suuntaa jatkossa — tällaisissa tilanteissa irtisanomiset juuri niihin ikäryhmiin, joissa tämä eläkeputki oli pehmusteena olemassa. Ja usein tällaisten suurten valitettavien irtisanomisten yhteydessä, esimerkiksi tehtaan kaatuessa ja niin edelleen, on korostettukin sitä, miten iso osa voidaan hoitaa eläkejärjestelyillä, ja usein se on tarkoittanut juuri tähän eläkeputkeen ”pääsemistä” tai ”joutumista”.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

Ongelmahan tässä on se, että vaikka emme kukaan tietystikään halua, että irtisanomiset kohdistuvat nuorempiin ihmisiin, niin nuorempien ihmisten, vaikkapa kolmekymppisten, ennuste työllistyä tämän työttömyysjakson jälkeen uudelleen on paljon parempi kuin näiden eläkeputki-iässä olevien.

Täällä perussuomalaiset sanoivat, että tämä ratkaisu ei luo yhtään uutta työpaikkaa, ja tähän oli se retoriikka, jota esimerkiksi viime vaalikaudella edustaja Lindtman ja SDP usein tässä salissa käyttivät. [Timo Heinonen: Se oli silloin!] No, eihän se itsessään luo, niin kuin ei luo kannustinloukkujen poistaminen, niin kuin ei luo tämä vihreiden ja vasemmiston rakastama perustulo eikä työvoimahallinnon siirtäminen kuntiin eikä aktiivimalli kakkonen ja niin edelleen. Tässä onkin kyse sen tunnistamisesta ja tunnustamisesta, että työnteon kannusteet vaikuttavat työllisyyteen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä ehditään yksi puheenvuoro ja ministerin puheenvuoro. — Edustaja Guzenina, olkaa hyvä.

14.41 Maria Guzenina sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Työllisyyden parantaminen on tämän hallituksen yksi tärkeimpiä tehtäviä, ja pienistä puroista saadaan aikaiseksi isoja vaikutuksia. Nyt ollaan käsittelemässä 55 plus -vuotiaiden työllistymistä, mutta jos katsotaan, miten jo vuosi sitten uutisoitiin — Helsingin Sanomat itse asiassa teki tästä selvityksenkin — että Marinin hallitus oli, jo vuosi sitten, tehnyt yhtä järeät työllisyystoimet kuin Sipilän hallitus neljän vuoden aikana. [Timo Heinonen: Ei sitä uskonut kukaan!] Kun täällä aiemmassa puheenvuorossaan edustaja Heinonen vähätteli tämän hallituksen työvoimasaavutuksia, [Timo Heinonen: Se oli Hesarin juttu!] niin kyllä nämä tutkimukset puhuvat ihan sen puolesta, että tässä hallituksessa on tehty monia asioita oikein, ja meillä on vieläkin hallituskautta jäljellä. Ja tämä on yksi niistä vaikuttavista hallituksen esityksistä, joista muodostuu sitten iso vaikuttavuus, jolla saadaan meidän kestävyysvajetta ja tätä meidän koko hyvinvointiyhteiskuntaa rakennettua jälleen vähän kestävämmälle pohjalle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

14.42 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen: Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että tämä on monitahoinen ja osin haastava esitys. Monitahoiseksi esityksen tekee se, että vaikutukset voivat olla erilaiset väestötasolla ja yksilötasolla. Väestötasolla esitys, lisäpäivien poisto, tulee tutkimustiedon perusteella nostamaan työllisyyttä ja nostamaan myös kyseisen ikäluokan tulotasoa työllisyyden kohenemisen kautta. Yksilötasolla se voi kuitenkin laskea tuloja, mikäli ihminen ei tuesta huolimatta uudelleentyöllisty ja ajautuu pitkäaikaistyöttömyyteen.

Työllisyyden vahvistuminen tulee kolmea kautta: ensinnäkin nykyiset lisäpäivät houkuttavat kohdistamaan irtisanomisia nimenomaan ikääntyviin työntekijöihin, joiden uudelleentyöllistyminen on tutkimustenkin tiedon valossa nuoria vaikeampaa. Toisaalta tällä esityksellä nostetaan ikääntyneen irtisanomisen kustannuksia, kun työnantajalle tulee maksettavaksi irtisanomismaksu, eli nostetaan kynnystä irtisanoa. Kolmanneksi me luomme uutta muutosturvaa tukemaan uudelleentyöllistymistä.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

Näistä aiemmista lisäpäivien ikärajan muutoksista me tiedetään, että lisäpäiväoikeuden nosto lisää työllisyyttä ja tulotasoa kyseisessä ikäryhmässä — tämä perussuomalaisille vastauksena. Kuitenkin voi olla, että tällaisen henkilön, joka tulee irtisanotuksi tästä huolimatta eikä hän uudelleentyöllisty, taloudellinen tilanne heikkenee suhteessa nykytilaan. Kuitenkin näiden henkilöiden oikeus velvoitetyöllistymiseen eli kunnan järjestämän velvoitetyöpaikan saamiseen säilyy. Tämä oikeus säilyy, ja myös ikääntyneiden palkkatukea tullaan parantamaan syksyllä annettavassa esityksessä. Näin näillä ihmisillä on mahdollisuus päästä takaisin ansiosidonnaiselle työttömyysturvalle. Sen lisäksi yli 58-vuotiaalla tulee edelleen olemaan oikeus 500 päivän enimmäismaksuaikaan, ja esitys ei vaikuta lisäpäivillä jo oleviin tai vuonna 62 ja sitä ennen syntyneisiin.

Edustaja Lehdolle vastaan, että uuden muutosturvakoulutuksen rinnalla tulee jatkossakin ja edelleenkin olemaan nykyiset työvoimakoulutuksena suoritettavat koulutukset ja omaehtoinen opiskelu, eli tällä esityksellä tämä tulee lisäksi. Tämä ei poista näitä aiempia koulutusmuotoja, millä tutkintoja esimerkiksi voi suorittaa.

Edustaja Lehdolle, että tämän muutosturvarahan tarkoitus on nimenomaan osaltaan vaikuttaa siihen, ettei irtisanomisia kohdisteta ikääntyviin siinä määrin kuin nykyisin, eli nostetaan irtisanomisen kustannuksia ja kynnystä.

Edustaja Mattilan kanssa yhdyin näkemykseen siitä, että osa-aikatyön mahdollistaminen on tärkeä elementti parantaa työssäjaksamista ikääntyneiden kohdalla.

Edustaja Essayah nosti esiin tärkeän kysymyksen työkykyongelmien kanssa painivien ikääntyvien ihmisten tilanteesta. Siksi on erittäin tärkeää viedä eteenpäin kuntoutuskomitean moninaisia ehdotuksia, millä tähän problematiikkaan pyritään puuttumaan.

Lopuksi sanon, että kuten edustaja Kiviranta totesi, toimia ikääntyneiden työllisyyden vahvistamiseksi tarvitaan tämänkin esityksen jälkeen, ja lakimuutosten lisäksi me tarvitaan asennemuutosta, jotta me saadaan ikäsyryjä suomalaisilla työmarkkinoilla loppumaan ja jotta me saadaan ikääntyneiden työntekijöiden osaamiselle [Puhemies koputtaa] ja työpanokselle sitä arvostusta, mitä tarvitaan. Tämä asennemuutos on pitkällä tähtäimellä se kaikista vaikuttavin [Puhemies: Kiitoksia!] ja tärkein asia.

Förste vice talman Antti Rinne: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 14.46.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 17.37.

Förste vice talman Antti Rinne: Nu fortsätter behandlingen av ärende 3 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum.

Jag öppnar debatten. — Ledamot Kettunen borta.

Ingen fortsättning på debatten.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet, som grundlagsutskottet och arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ska lämna utlåtande till.